

TELŠIŲ REGIONO INTEGRUOTOS TERITORIJŲ VYSTYMO PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO 2015 METŲ ATASKAITA

SITUACIJOS ANALIZĖJE NAGRINĖTŲ IR SSGG LENTELĖJE NURODYTŲ VEIKSNIŲ POKYČIAI

Telšių regiono integruota teritorijų vystymo programa (toliau – Programa) patvirtinta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. rugsėjo 3 d. įsakymu Nr.1V-684, įgyvendinti bus pradėdama 2016 metais. Programoje identifikuotos silpnybės (problemos), stiprybės, galimybės ir grėsmės per ataskaitinį laikotarpį nepasikeitė, naujų, programoje neįvertintų teritorijos vystymui svarbių veiksmų neatsirado.

Gyventojų skaičius Telšių regione 2015 m. pradžioje sumažėjo 1,4 proc. – ypač jis mažėjo dėl migracijos. 2014 metais iš regiono išvyko 1,4 tūkst. gyventojų daugiau nei atvyko. Apskritis miestuose, kuriuose gyveno 60 proc. regiono gyventojų, nebuvo 30 gyv./ha tankio reikalingo, kad finansiškai atsipirktų kuriama techninė ir socialinė infrastruktūra. Mažėjant gyventojų skaičiui, vienam gyventojui tenkantys miestų infrastruktūros išlaikymo kaštai augo.

Telšių regione vaikų iki 15 metų amžiaus dalis 2015 m. pradžioje buvo didžiausia Lietuvoje – 16,6 proc. visų regiono gyventojų buvo vaikai iki 15 metų, darbingo amžiaus gyventojų dalis – 62,0 proc. Telšių regiono demografinės senatvės koeficientas 2015 metų pradžioje buvo vienas mažiausių Lietuvoje (117), mažesnis buvo tik Vilniaus regione (106). Nepaisant gyventojų skaičiaus mažėjimo, Telšių regione ir jį sudarančiose savivaldybėse demografinė struktūra išliko gana palanki.

Materialinės investicijos, skaičiuojant vienam Telšių regiono gyventojui, 2014 metais buvo 1168 Eur. Daugiausia regione investuota Mažeikiuose veikiančiose stambiose įmonėse. Materialinių investicijų pokyčiai Telšių regione nebuvo tvarūs – pavyzdžiui, Mažeikių rajono savivaldybėje materialinės investicijos 2014 m. siekė 1496 Eur/gyv. ir buvo 36,1 proc, mažesnės negu 2013 metais. AB „Orlen Lietuva“ arba kitoms didžiosioms Telšių regiono įmonėms nevykdant didesnių investicijų, investicijos regiono savivaldybėse mažėjo.

Telšių regione 2016 m. sausio 1 d. veikė 15 įmonių, kurių darbuotojų skaičius buvo daugiau kaip 250. Jose dirbo 7795 darbuotojai arba 23 proc. visų įmonių darbuotojų. Dviejose regione veikiančiose įmonėse darbuotojų skaičius viršijo 1000. Regiono darbo rinka išliko priklausoma nuo specifinių sektorių, labiausiai jai turėjo įtakos įmonės, veikiančios naftos produktų gamybos ir prekybos, pieno perdirbimo, žuvies ir žuvies produktų perdirbimo, gamybos ir prekybos srityje, statyboje.

Regiono augo paslaugų sektoriaus svarba. Dirbančiųjų dalis Telšių regiono paslaugų sektoriaus įmonėse išaugo nuo 10,1 procento 2012 metais iki 10,8 procento 2013 metais. 2013 metais regiono paslaugų sektoriaus įmonėse vienas dirbantysis sukūrė 1 proc. daugiau pridėtinės vertės (gamybos kainomis), negu 2012 metais, tačiau šiame sektoriuje sukurtos darbo vietos nekompensavo statybos ir apdirbamosios gamybos sektoriuose mažėjusio darbo vietų skaičiaus. Prielaidas paslaugų sektoriaus augimui sudarė mažėjanti darbo jėgos paklausa žemės ūkyje ir pramonėje ir augantis šių sektorių našumas.

Išliko aukštas registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (toliau – registruotas nedarbas) ir ženklūs registruoto nedarbo netolygumai tarp regiono savivaldybių. Telšių regiono registruotas nedarbas 2015 m. siekė 9,7 proc. ir buvo 11,5 proc. aukštesnis už vidutinį šalį, palyginti su kitais Lietuvos regionais. Telšių regiono registruotas nedarbas buvo 5

didžiausias – didesnis negu 4 iš 5 regionų, kuriuose yra didieji miestai, mažesnis negu 4 iš 5 regionų, kuriuose nėra didžiųjų miestų ir artimas su Marijampolės ir Panevėžio regionų rodikliais. Situacija buvo kiek geresnė, lyginant su mažiau urbanizuotomis, kaimiškosiomis šalies teritorijomis, tačiau prastesnė, lyginant su regionais, kuriuose palankesnę darbo rinkos situaciją lėmė didžiųjų miestų poveikis.

Telšių regiono savivaldybėse registruotas nedarbas 2015 m. siekė: 12,3 proc. Mažeikių rajono savivaldybėje, 8,0 proc. Telšių rajono savivaldybėje, 8,0 proc. Plungės rajono savivaldybėje, 7,5 proc. Rietavo savivaldybėje. Labiausiai prie santykinai aukšto registruoto nedarbo prisidėjo Mažeikių rajono savivaldybės situacija, nors šioje savivaldybėje yra didžiausias regiono pramonės centras. Įvairesnę užimtumo struktūrą turinčiose regiono savivaldybėse situacija buvo palankesnė.

Gerėjo jaunimo užimtumo galimybės. Jaunimo nedarbo lygis nuosekliai mažėjo, 2014 metais jau buvo 16,8 proc. Regiono gyventojai turėjo galimybių neišvykdami toli nuo namų įgyti profesiją trijose savivaldybėse veikiančiose profesinio mokymo įstaigose, aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą teikiančioje Žemaitijos kolegijoje (trijuose fakultetuose, esančiuose skirtingose savivaldybėse), aukštąjį universitetinį išsilavinimą – Vilniaus dailės akademijos Telšių fakultete. Tačiau neretai profesines mokyklas ar net universitetus baigę jaunuoliai negavo darbo pagal įgytą išsilavinimą, todėl siekiant padidinti jaunų žmonių įsidarbinimo regione galimybes, išliko būtinybė didinti darbo vietų įvairovę, skatinti darbdavių ir mokslo įstaigų bendradarbiavimą.

Išliko žema gyventojų perkamoji galia. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis (594,9 Eur) Telšių apskrityje, palyginti su 2013 metais, augo, padidėjo 2,1 proc., tačiau siekė tik 87,8 proc. Lietuvos vidurkio. 2014 metais, palyginti su Vilniaus apskritimi, už tą patį ar labai panašų darbą atlyginimai Telšių apskrityje buvo mažesni vidutiniškai 173 Eur per mėnesį.

INFORMACIJA APIE PROGRAMOS ĮGYVENDINIMĄ

	Pavadinimas	Įvykdymo terminas (pradžią ir pabaigą) (metai)	Faktinio įvykdymo data (metai)	Planuotas finansavimas ir finansavimo šaltinis (-iai), (iš viso) tūkst. eurų	Panaudotas finansavimas ir finansavimo šaltinis (-iai), (iš viso) tūkst. eurų	Rodiklis, metai	Siektina reikšmė, 2015 m.	Pasiekta reikšmė	Komentarai ir paaiškinimai informacija apie uždavinių ar veiksmų neįvykdymą, siektinų rodiklių reikšmių nepasiekimą lėmusias priežastis
1 Tikslas	Padidinti patrauklumą darbui ir investicijoms	2014–2023	-	X	X	1-E-1 Dirbančiųjų dalis paslaugų sektoriaus įmonėse, palyginti su darbingo amžiaus gyventojų skaičiumi regione, proc., 10,1 (2012 m.)	10,2	10,8	
1.1 Uždavinys	Padidinti ūkinės veiklos įvairovę	2014–2023	-	18430	0	1-R-1 Pridėtinė vertė gamybos kainomis, sukurta regiono paslaugų sektoriuje, tenkanti vienam šio sektoriaus dirbančiajam, tūkst. eurų per metus, 10,2 (2012 m.)	10,5	10,3	Nebuvo augimo administracinėje ir aptarnavimo srityje
						1.1-P-1 Sukurtos arba atnaujintos atviros erdvės miestų vietovėse, m ²	0	0	
						1.1-P-2 Pastatyti arba atnaujinti viešieji arba komerciniai pastatai miestų vietovėse, m ²	0	0	
						1.1-P-3 Sutvarkyti, įrengti ir pritaikyti lankymui gamtos ir kultūros paveldo objektai ir teritorijos, skaičius	0	0	
						1.1-P-4 Bendras rekonstruotų arba atnaujintų kelių ilgis, km	0	0	
						1.1-P-5 Įrengtų naujų dviračių ir (ar) pėsčiųjų takų, ir (ar) trasų ilgis, km	0	0	
						1.1-P-6 Rekonstruotų dviračių ir (ar) pėsčiųjų takų, ir (ar) trasų ilgis, km	0	0	
						1.1-P-7 Parengti darnaus judumo planai, skaičius	0	0	
						1.1-P-8 Įrengtos elektromobilių įkrovimo stotelės, skaičius	0	0	
						1.1-P-9 Įgyvendintos darnaus judumo priemonės, skaičius	0	0	
						1.1-P-10 Įsigytos naujos ekologiškos viešojo transporto priemonės, vnt.	0	0	
						1.1-P-11 BIVP projektų veiklų dalyviai, skaičius	0	0	

						1.1-P-12 Projektai, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	0	0	
						1.1-P-13 Investicijas gavusių inkubatorių infrastruktūros plotas, m ²	0	0	
						1.1-P-14 Socialiniai verslai, sukurti gavus ESF investicijas, skaičius	0	0	
						1.1-P-15 Subsidijas gaunančios įmonės, skaičius	0	0	
1.1.1.1 Veiksmas	Modernizuoti tikslinių teritorijų viešąsias erdves, stiprinant traukos centrus, skatinant naujos ekonominės veiklos atsiradimą (sutvarkyti Rietavo kunigaikščių Oginskių dvarvietę ir pritaikyti bendruomeniniams poreikiams, naujų paslaugų teikimui, sutvarkyti viešąsias erdves su prieigomis Rietavo miesto Laisvės gatvėje, įrengiant žemės ūkio produktų turgelį, didinti Plungės miesto traukos centrų pasiekiamumą, pritaikant bendruomenės ir verslo poreikiams bei kuriant patrauklią gyvenamąją aplinką, sutvarkyti Babruno upės slėnio estrados teritoriją ir jos prieigas bei jungtis su Plungės miesto centrine dalimi, sukurti aktyvaus poilsio ir pramogų zoną Plungės m. M. Oginskio dvaro teritorijoje, prie autobusų stoties, sutvarkyti Ventos upės slėnį Mažeikiuose, įrengiant rekreacinę ir aktyvaus poilsio zoną, modernizuoti Telšių kultūros centrą, pritaikant visuomenės poreikiams), atnaujinti pagrindines jungtis tarp miestams svarbių viešųjų erdvių, siekiant padidinti teritorijų prieinamumą (rekonstruoti Telšių miesto Pramonės gatvę, gerinti techninius parametrus Rietavo miesto Daržų gatvės atkarpoje nuo Žaliosios iki Palangos gatvės, gerinti Plungės miesto Telšių, Laisvės, Rietavo ir Minijos gatvių atkarpų važiuojamosios dalies kokybę, rekonstruoti Mažeikių m. Pavenčių gatvės važiuojamąją dalį įdiegiant inžinierines saugaus eismo priemones, įrengti pėsčiųjų ir dviračių takus Telšių mieste palei Masčio ežerą nuo Muziejaus g. iki Parko g. ir Mažeikiuose Pavenčių g.).	2016–2020	-	X	X	X	X		Veiksmą planuojama pradėti vykdyti 2016 m.
		Planuotas ir panaudotas finansavimas pagal šaltinius	Savivaldybės biudžeto lėšos	1880	0	X	X		-
	Valstybės biudžeto lėšos		621	0	-				
	Kitos viešosios lėšos		335	0	-				
	Privačios lėšos		0	0	-				
	ES lėšos		11799	0	-				
1.1.1.2 Veiksmas	Kompleksiškai sutvarkyti Rietavo miesto gyvenamųjų namų kvartalus, didinant gyvenamosios aplinkos patrauklumą.	2016–2019	-	X	X	X	X		Veiksmą planuojama pradėti vykdyti 2016 m.
		Planuotas ir panaudotas finansavimas	Savivaldybės biudžeto lėšos	43,5	0	X	X		-
			Valstybės	43,5	0				-

			pagal šaltinius	biudžeto lėšos					
				Kitos viešosios lėšos	0	0			-
				Privačios lėšos	0	0			-
				ES lėšos	492	0			-
1.1.1.3 Veiksmas	Aktualizuoti kultūros paveldo objektus, prisidedant prie naujos kokybės viešųjų erdvių sukūrimo, pritaikant kultūros, edukaciniams ir rekreacijos reikmėms Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejų ir Plungės M. Oginskio dvaro sodybos pastatą – žirgyną.	2016–2018	-	X	X	X	X	X	Veiksmą planuojama pradėti vykdyti 2016 m.
		Planuotas ir panaudotas finansavimas pagal šaltinius	Savivaldybės biudžeto lėšos	96	0	X	X	X	-
			Valstybės biudžeto lėšos	0	0				-
			Kitos viešosios lėšos	0	0				-
			Privačios lėšos	0	0				-
			ES lėšos	539	0				-
1.1.1.4 Veiksmas	Parengti darnaus judumo planus, siekiant patenkinti šiandienos ir rytojaus žmonių darnaus judumo reikmes Mažeikių, Telšių ir Plungės miestuose.	2016–2017	-	X	X	X	X	X	Veiksmą planuojama pradėti vykdyti 2016 m.
		Planuotas ir panaudotas finansavimas pagal šaltinius	Savivaldybės biudžeto lėšos	61	0	X	X	X	-
			Valstybės biudžeto lėšos	0	0				-
			Kitos viešosios lėšos	0	0				-
			Privačios lėšos	0	0				-
			ES lėšos	40	0				-
1.1.1.5 Veiksmas	Įrengti elektromobilių įkrovimo stoteles Mažeikių ir Telšių miestuose, prisidedant prie miesto patrauklumo gyventojams ir verslui didinimo.	2017–2020	-	X	X	X	X	X	Veiksmą planuojama pradėti vykdyti 2017 m.
		Planuotas ir panaudotas finansavimas pagal šaltinius	Savivaldybės biudžeto lėšos	10	0	X	X	X	-
			Valstybės biudžeto lėšos	0	0				-
			Kitos viešosios lėšos	0	0				-
			Privačios lėšos	0	0				-
			ES lėšos	58	0				-
1.1.1.6 Veiksmas	Diegti darnaus judumo priemonės, taikant universalus dizaino principus: sukurti elektroninio bilieto sistemas Telšių ir Plungės viešajame transporte; diegti darbaus judumo priemonės Plungės	2017–2020	-	X	X	X	X	X	Veiksmą planuojama pradėti vykdyti 2017 m.

	miesto vietinės reikšmės keliuose; įrengti automatizuotas eismo srautų valdymo sistemas Pavenčių g. Mažeikiuose.							
		Planuotas ir panaudotas finansavimas pagal šaltinius	Savivaldybės biudžeto lėšos	229	0	X	X	-
			Valstybės biudžeto lėšos	0	0			-
			Kitos viešosios lėšos	0	0			-
			Privačios lėšos	0	0			-
			ES lėšos	1300	0			-
1.1.1.7 Veiksmas	Įsigyti draugiškas aplinkai viešojo transporto priemonės Mažeikių ir Telšių miestuose	2016–2020	-	X	X	X	X	Veiksmą planuojama pradėti vykdyti 2016 m.
		Planuotas ir panaudotas finansavimas pagal šaltinius	Savivaldybės biudžeto lėšos	132	0	X	X	-
			Valstybės biudžeto lėšos	0	0			-
			Kitos viešosios lėšos	0	0			-
			Privačios lėšos	0	0			-
			ES lėšos	751	0			-
1.1.2.1 Veiksmas	Pagal miestų teritorijose veikiančių VVG parengtas vietos plėtros strategijas (bendradarbiaujant savivaldybei, įmonėms ir verslo asociacijoms, bendruomenėms ir kitoms nevyriausybinėms organizacijoms) įgyvendinti: vietos bendruomenių socialines ir kultūrinės iniciatyvas socialinei integracijai didinti, jaunimo bei socialinio verslumo iniciatyvas, plėtoti kūryba paremtas partnerystes ir iniciatyvas, skatinančias profesionalių menininkų įtraukimą į atskirtį patiriančių grupių įtraukimą į visuomenės gyvenimą ir kt.	2017–2020	-	X	X	X	X	Veiksmą planuojama pradėti vykdyti 2017 m. per bendruomenės inicijuotas vietos plėtros iniciatyvas
1.1.3.1 Veiksmas	Įkurti verslo inkubatorių Mažeikių mieste.	2018	-	X	X	X	X	Veiksmą planuojama vykdyti 2018 m. per konkurso būdu atrenkamus veiksmus
1.1.3.2 Veiksmas	Kurti socialinius verslus Mažeikių mieste.	2016–2020	-	X	X	X	X	Veiksmą planuojama pradėti vykdyti 2016 m. per konkurso būdu atrenkamus veiksmus
1.1.3.3 Veiksmas	Diegti didelio poveikio technologijas Mažeikių miesto pramonėje ir paslaugų sektoriuje.	2017–2020	-	X	X	X	X	Veiksmą planuojama pradėti vykdyti 2017 m. per konkurso būdu

									atrenkamus veiksmus
1.1.3.4 Veiksmas	Diegti technologines ekoinovacijas Mažeikių mieste.	2016–2020	-	X	X	X	X		Veiksmą planuojama pradėti vykdyti 2016 m. per konkurso būdu atrenkamus veiksmus
1.1.3.5 Veiksmas	Diegti modernias technologijas gamybos ir paslaugų sektoriuose Rietavo mieste, Plungės mieste ir susietose teritorijose.	2017–2020	-	X	X	X	X		Veiksmą planuojama pradėti vykdyti 2017 m. per konkurso būdu atrenkamus veiksmus
1.2 Uždavinys	Pritaikyti neišnaudotas teritorijas investicijų pritraukimui	2014–2023	-	4533,0	0	1-R-2 Materialinės investicijos, tenkančios vienam regiono gyventojui, eurai per metus, 1348 (2013 m.)	1357	1168	Materialinės investicijos mažėjo Mažeikių rajono savivaldybėje
						1.2 -P-1 Sukurtos arba atnaujintos atviros erdvės miestų vietovėse, m ²	0	0	
						1.2-P-2 Įrengtų naujų dviračių ir (ar) pėsčiųjų takų, ir (ar) trasų ilgis, km	0	0	
						1.2-P-3 Teritorijos, kurioje inventorizuotos galinčios būti užterštos teritorijos, plotas, kv. km	0	0	
						1.2-P-4 Atlikti ekogeologiniai tyrimai, skaičius	0	0	
						1.2-P-5 Bendras rekultivuotos žemės plotas, ha	0	0	
						1.2-P-6 Subsidijas gaunančios įmonės, skaičius	0	0	
1.2.1.1 Veiksmas	Neišnaudotų, apleistų teritorijų konversija, pritaikant jas naujai komercinei veiklai, rekonstruojant apleistos teritorijos tarp Karaliaus Mindaugo gatvės ir geležinkelio Šiauliai – Klaipėda, Telšių mieste, infrastruktūrą, įrengiant poilsio ir rekreacijos zoną šalia Rietavo kunigaikščių Oginskių dvarvietės, sukuriant Plungės miesto poilsio ir rekreacijos zonas prie Babrungo upės ir Gondingos hidroelektrinės tvenkinio.	2015–2020	-	X	X	X	X	Du projektai: „Ventos upės slėnio sutvarkymas, įrengiant rekreacinę ir aktyvaus poilsio zoną“ (pareiškėjas – Mažeikių r. sav. adm.) ir „Apleistos teritorijos tarp Karaliaus Mindaugo gatvės ir geležinkelio Šiauliai–Klaipėda, Telšių mieste, infrastruktūros	

								rekonstravimas, sudarant palankias sąlygas pramonės ir verslo aplinkos plėtrai ir kūrimui“ (pareiškėjas – Telšių r. sav. adm.) įrašyti į valstybės projektų sąrašą, patvirtintą LR vidaus reikalų ministro 2015 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 1V-938. Gruodžio mėnesį įgyvendinančiajai institucijai pateikta projekto „Apleistos teritorijos tarp Karaliaus Mindaugo gatvės ir geležinkelio Šiauliai–Klaipėda, Telšių mieste, infrastruktūros rekonstravimas, sudarant palankias sąlygas pramonės ir verslo aplinkos plėtrai ir kūrimui“ paraiška.
		Planuotas ir panaudotas finansavimas pagal šaltinius	Savivaldybės biudžeto lėšos	340	0	X	X	
	Valstybės biudžeto lėšos		340	0				
	Kitos viešosios lėšos		0	0				
	Privačios lėšos		0	0				
	ES lėšos		3853	0				
1.2.2.1 Veiksmas	Atlikti užterštos teritorijos, esančios urbanizuotoje vietovėje tarp Karaliaus Mindaugo gatvės ir geležinkelio Šiauliai–Klaipėda, Telšių mieste, poveikio vertinimą.	2016	-	X	X	X	X	Veiksmą planuojama vykdyti 2016 m. per konkurso būdu atrenkamus veiksmus
1.2.2.2 Veiksmas	Išvalyti užterštą teritoriją, esančią tarp Karaliaus Mindaugo gatvės ir geležinkelio Šiauliai–Klaipėda, Telšių mieste.	2017	-	X	X	X	X	Veiksmą planuojama vykdyti 2017 m. per

								konkurso būdu atrenkamus veiksmus
1.2.2.3 Veiksmas	Diegti naujas technologijas Telšių miesto pramonėje ir paslaugų sektoriuje	2018	-	X	X	X	X	Veiksmą planuojama vykdyti 2018 m. per konkurso būdu atrenkamus veiksmus
1.2.2.4 Veiksmas	Diegti ir skatinti technologines ekoinovacijas Telšių mieste.	2018		X	X	X	X	Veiksmą planuojama vykdyti 2018 m. per konkurso būdu atrenkamus veiksmus
	Iš viso programos veiksmų planui:	Planuotas ir panaudotas finansavimas pagal šaltinius	Savivaldybės biudžeto lėšos	2791,5	0	X	X	
			Valstybės biudžeto lėšos	1004,5	0			
			Kitos viešosios lėšos	335	0			
			Privačios lėšos	0	0			
			ES lėšos	18832	0			